

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E SHËNDETËSISË
DHE MBROJTJES SOCIALE

MINISTRI

Nr 1035 Prot

Tiranë, më 24.02 2020

URDHËR

Nr. 105, Datë 24 / 02 /2020

**PËR MARRJEN E MASAVE HIGJENO-SANITARE PËR PARANDALIMIN E
PËRHAPJES SË INFEKSIONEVE RESPIRATORE AKUTE PËRFSHIRË DHE COVID-
19 NË INSTITUCIONET PARASHKOLLORE, KOPSHTE DHE ÇERDHE DHE
INSTITUCIONE TË TJERA ARSIMORE**

Në mbështetje të nenit 102, pika 4 të Kushtetutës së Shqipërisë, të ligjit nr. 10138, datë 11.05.2009 “Për Shëndetin Publik”, i ndryshuar dhe ligjit nr.15/2016, datë 10.03. 2016 “Për Parandalimin dhe Luftimin e Infeksioneve dhe Sëmundjeve Infektive” ,

URDHËROJ:

1. Operatori Shërbimeve të Kujdesit Shëndetësor dhe Inspektorati Shtetëror Shëndetësor në bashkëpunim me strukturat e varësisë të bashkërendojnë punën me strukturat e institucioneve parashkollore, institucionet e tjera arsimore dhe strukturat përgjegjëse për kopshtet dhe çerdhet në njësitë e qeverisjes vendore, për marrjen e masave të mëposhtme:
  - a. Sigurimin e kushteve dhe artikujve higjeno-sanitare në mjediset e institucioneve parashkollore dhe institucionet e tjera arsimore, duke përdorur solucionet pastruese dhe dezinfektuese përkatëse.
  - b. Sigurimin e higjenës personale për të gjithë fëmijët, nxënësit dhe studentët, që frekuentojnë këto institucione, sipas udhëzimeve të Institutit të Shëndetit Publik bashkëlidhur këtij urdhëri.

- c. Sigurimin e higjenës personale për personelin arsimor dhe mbështetës, që shërben në këto institucione.
  - d. Edukimin e vazhduar të fëmijëve, nxënësve dhe studentëve në lidhje me masat e higjenës personale, sipas rekomandimeve të Institutit të Shëndetit Publik bashkëlidhur këtij urdhëri.
2. Personeli shëndetësor në institucionet parashkollore dhe ato arsimore të kërkojë nga drejtuesit e institucionit arsimor, të paraqesin numrin total të mungesave në frekuentim për arsye shëndetësore.
  3. Ngarkohen për ndjekjen e zbatimit të këtij urdhri, Operatori i Shërbimeve të Kujdesit Shëndetësor, Inspektorati Shtetëror Shëndetësor dhe Instituti i Shëndetit Publik, institucionet parashkollore, institucionet e tjera arsimore dhe strukturat përgjegjëse për kopshtet dhe çerdhet në njësitë e qeverisjes vendore.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë.

MINISTRI
Ogerta Manastirliu

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E SHËNDETËSISË
DHE MBROJTJES SOCIALE
INSTITUTI I SHËNDETTIT PUBLIK

Udhëzues për pastrimin e mjedisit në objektet (jo te kujdesit shëndetësor) te ekspozuar ndaj virusit 2019-nCoV

Ky udhëzues synon të sigurojë rekomandime në lidhje me pastrimin e mjedisit në objektet jo-shëndetësore (p.sh. dhoma, zyra publike, transporti, shkolla, etj.), ku ka patur raste të konfirmuara me koronavirus i ri (2019-nCoV) përpara se të shtrohen në spital. Ky udhëzues bazohet në njohuritë aktuale për 2019-nCoV dhe provat që burojnë nga studimet mbi koronaviruset e tjerë.

COVID-19

Agjenti shkaktar i përfshirë në shpërthimet e tanishme të sëmundjes akute të frymëmarrjes të SARS-CoV-2, (gjini: Betacoronavirus), i përket familjes së Coronaviridae, një familje e madhe e ARN viruseve. Koronaviruset transmetohen në shumicën e rasteve përmes sperklave të mëdha të frymëmarrjes dhe transmetimit direkt të kontaktit, por gjithashtu janë menduar edhe mënyra të tjera të transmetimit.

Koha e mbijetesës dhe kushtet që ndikojnë në qëndrueshmërinë e virusit 2019-nCoV në mjedis nuk dihen me saktësi. Sipas studimeve që vlerësojnë qëndrueshmërinë mjedisore të koronavirusëve të tjerë, koronavirusi i Sindromës së Rëndë Akute të respiratore (SARS-CoV) mbijeton disa ditë në mjedis dhe koronavirusi i lidhur me sindromën respiratore të Lindjes së Mesme (MERS-CoV) më shumë se 48 orë në një temperaturë mesatare e dhomës (20 ° C) në sipërfaqe të ndryshme [1-3].

Menyrat e pastrimit të mjedisit

Për shkak të mbijetesës së mundshme të virusit në mjedis për disa ditë, ambientet dhe zonat e kontaminuara potencialisht me 2019-nCoV duhet të pastrohen para ripërdorimit të tyre, duke përdorur produkte që përmbajnë agjentë antimikrobikë të njohur si efektiv kundër koronavirusëve. Edhe pse ka mungesë të provave specifike për efektivitetin e tyre kundër virusit 2019-nCoV, pastrimi me ujë dhe pastruesit shtëpiak dhe përdorimi i produkteve të zakonshëm dezinfektues duhet të jenë të mjaftueshme për pastrimin e pare të përgjithshëm. Disa agjentë antimikrobikë janë testuar kundër koronavirusëve të ndryshëm (Tabela 1). Disa nga përbërësit aktivë, p.sh. hipokloriti i natriumit (që përmbahet në zbardhimin shtëpiak) dhe etanol janë gjerësisht të disponueshme në mjediset jo-shëndetësore dhe jo-laboratorike.

Një studim i kohëve të fundit i cili ka krahasuar lëndë të ndryshme germicide që përdoren në ambiente të kujdesit shëndetësor [4], zbuloi se ato lëndë me përqendrim 70% etanol kishin një efekt më të fortë në dy koronaviruset të ndryshme pas një kohe kontakti një minutë në sipërfaqe të forta kur krahasohet me 0.06% hipoklorit i natriumit. Testet e kryera duke përdorur SARS-CoV treguan se hipokloriti i natriumit është efektiv në një përqendrim prej 0,05 dhe 0,1% pas pesë minutash, kur përzihet në një solucion që përmban SARS-CoV [5]. Rezultate të ngjashme u morën duke përdorur pastrues shtëpiak që përmbajnë sulfat lauril të eterit, alkil poliglikozid dhe acid dietanolamide [5].

Tabela 1. *Agjentet antimikrobike efektive kundër Koronaviruseve të ndryshëm*

Agjenti antimikrobial	Përqendrimi	Koronaviruset e testuar	Referenca
Etanol	70%	HCoV-229E, MHV-2, MHV-N, CCV, TGEV	(4,6,7)
Hipoklorit Natriumi	0.1-0.5%, 0.05-0.1%	HCoV-229E, SARS-CoV	6
Povidone-Jodine	10% (1% Jodine)	HCoV-229E	5
Glutaraldehyde	2%	HCoV-229E	6
Izopropanol	50%	MHV-2, MHV-N, CCV	6
Klorid benzalkonium	0.05%	MHV-2, MHV-N, CCV	7
Klorit Natriumi	0.23%	MHV-2, MHV-N, CCV	7
Formaladehide	0.70%	MHV-2, MHV-N, CCV	7

Qasjet e pastrimit

Përdorimi i hipokloritit të natriumit 0.1% (hollimi 1:50 nëse përdoret zbardhues shtëpiak në një përqendrim fillestar prej 5%) pas pastrimit me një pastrues neutral sugjerohet për qëllime të dekontaminimit, megjithëse nuk ka të dhëna për efektivitetin ndaj SARS-CoV-2.

Për sipërfaqet që mund të dëmtohen nga hipokloriti i natriumit, përqendrimi 70% i etanolit është i nevojshëm për dekontaminim pas pastrimit me një pastrues neutral.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E SHËNDETËSISË
DHE MBROJTJES SOCIALE
INSTITUTI I SHËNDETIT PUBLIK

UDHËZUES MBI MËNYRËN E LARJES SË DUARVE

MËNYRA E KRYERJES SË HIGJENËS SË DUARVE

Përdorni dezinfektantin e duarve për një higjienë më të mirë!
Lani duart kur janë të ndotura në mënyrë të dukshme!

Kohëzgjatja e procedurës zgjat 20-30 sekonda.

1. Hidhni solucionin dezinfektant në pëllëmbën e dorës dhe përhapeni atë në të gjithë sipërfaqen, figura 1a dhe 1b.
2. Fërkoni pëllëmbët e duarve me njëra-tjetrën.
3. Kaloni pëllëmbën e njëres dorë mbi kurrizin e dorës tjetër, kryqëzoni gishtat me njëri-tjetrin dhe ripërsëriteni procesin në të kundërt.
4. Fërkoni pjesët palmare të të dyja duarve dhe kryqëzoni serish gishtat.
5. Kapni duart me njëra-tjetrën nëpërmjet gishtave të kundërt me njëri-tjetrin.
6. Fërkoni me njëren dorë gishtin e madh të dorës tjetër duke e fërkuar në mënyrë rrethore, dhe përsëriteni veprimin në dorën tjetër.
7. Fërkoni në mënyrë rrethore me gishtat e njëres dorë pjesën palmare të dorës tjetër, dhe përsëriteni të njëjtin veprim me dorën tjetër.
8. Kur duart janë të thara, ato janë të sigurta.

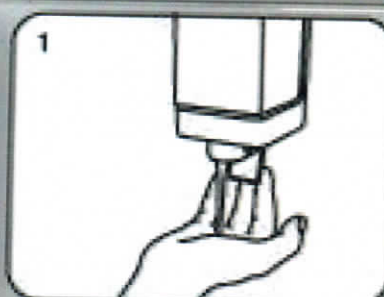
KUR DUHET TË PËRDORET LARJA ME SAPUN E DUARVE?

**LANI DUART KUR ATO JANË NË MËNYRË TË DUKSHME TË NDOTURA-
NË TË KUNDËRT PËRDORNI DEZINFEKTANTIN E DUARVE!**

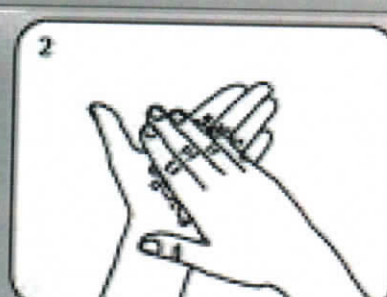
Teknikat e larjes së duarve me ujë dhe sapun

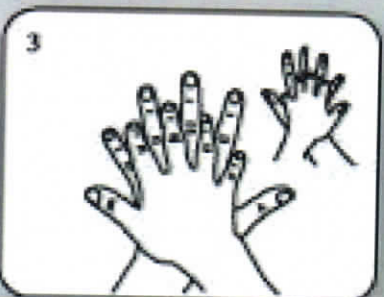
Lagen duart me ujë.

Aplikohet mjaftueshëm sapun.

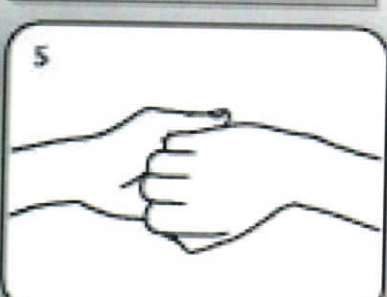
Fërkohen mirë të dyja duart.

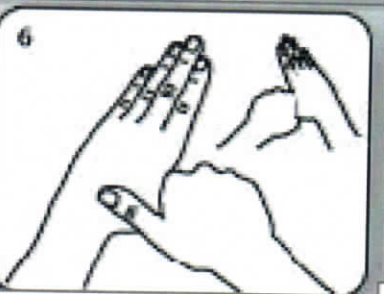
Me dorën e djathtë të vendosur në pjesën dorsale të dorës së majtë, fërkohen hapësirat mes gishtave.

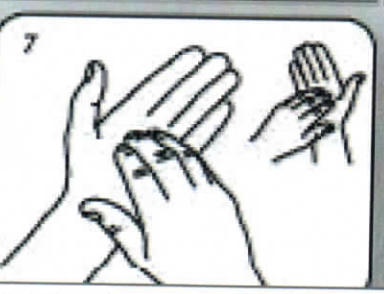
Kalohet në sipërfaqen palmare, sërisht me gishtat e kryqëzuar.

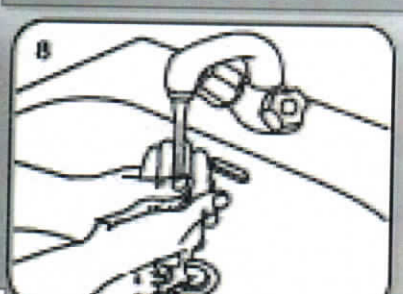
Pjesa e pasme e gishtave fërkohet me pjesën pëllëmbës të dorës tjetër.

Fërkohet gishti i madh i dorës duke rrotulluar pëllëmbën e dorës tjetër. Po kështu edhe për gishtin tjetër.

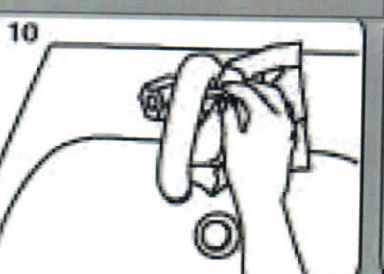
Fërkohet pjesa palmare e njëorës dorë dhe me gishtat e dorës tjetër që bëjnë lëvizje rrethore dhe para-pas.

Shpëlahen duart me ujë

Thahen mirë me peshqir që përdoret vetëm një herë.

Përdoret peshqiri për të mbyllur rubinetin.

Dhe duart tuaja janë të sigurta.